

Кадала В.В.
завідувач кафедри цивільного
та господарського права, к.ю.н., доцент
Криворізький навчально-науковий інститут
Донецького державного університету внутрішніх справ

КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ ДЕРЖАВНИХ (ПУБЛІЧНИХ) ФІНАНСІВ У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Державні фінанси відіграють провідну роль в діяльності країни, їх здатність забезпечувати соціально-економічний розвиток та адаптувати різні інноваційні підходи до управління грошовими потоками держави сприяє впровадженню ринкових важелів правління. На даний час державні (публічні) фінанси виступають не лише джерелом наповнення скарбниці країни, а й визначають на базі фактичного обсягу фінансових ресурсів першочергові напрямки його розподілу. Саме процедури накопичення, формування та розподілу призводять до узгодження грошових потоків країни, для її майбутнього розвитку. Постає питання рівня ефективності проведення даних процедур з дотриманням вимог їх призначення. На погляд політиків, фахівців фінансової сфери та багатьох науковців саме збалансована система державних фінансів та ефективне управління бюджетними ресурсами забезпечують формування сприятливого макроекономічного середовища для активізації підприємницької діяльності, збільшення інвестицій, належного соціального захисту населення. При цьому, доведено дисбаланси та проблеми в системі державних фінансів, особливо коли вони сягають критичного рівня, здатні продукувати економічні загрози національного масштабу.

Проведенні дослідження показують, що розвитку державних фінансів України присвячено монографічні праці відомих вітчизняних науковців, а саме В.В. Малишко [1], О.О. Булана, Н.Б. Фролова та ін. [2], О.О. Молдован [3], І.О. Луніна [4], О.С. Білоусова, Д.В. Твердохлібова [5] та інші. Науковці досить детально досліджують проблеми державних фінансів України, проте обмежено висвітлюють у сукупності ключові критерії їх визначення.

В сучасних умовах регульованих ринкових відносин, які супроводжують розвиток країни доволі частими змінами саме завдяки державним (публічним) фінансам здійснюється державне регулювання та фінансування програм, які спрямовані на підтримку конкурентоспроможності бізнесу, забезпечення стандартів життєдіяльності громадян, проведення реформ законодавчої платформи їх формування, накопичення та розподілу.

На погляд О.С. Білоусова, Д.В. Твердохлібова [5] та ін. покращення циклу управління державними фінансами має ґрунтуватися на забезпеченні фінансової безпеки, зміцненні фінансової самодостатності інститутів фінансової системи країни, фінансовій інтеграції України у світове співтовариство через активізацію її участі в діяльності міжнародних фінансових організацій на рівних з іншими країнами правах.

Як показують дослідження ключовими аспектами державних (публічних) фінансів виступають функції, принципи та моделі їх впровадження. При цьому І.О. Луніна [4] зазначає, що основне місце в цих процесах має відводитися змісту та розумінню завдань державних фінансів у сучасній державі. На погляд науковців державне фінансове господарство, котре спирається на обсяг сформованих фінансових ресурсів відіграє надзвичайно важливу роль у суспільстві. Безумовно, фінансове господарство забезпечує функціонування інститутів держави і реалізацію її суспільних функцій. Крім того, функціонуючи в межах єдиної фінансової системи, саме фінансові ресурси країни забезпечують, що збалансування індивідуальних, корпоративних і суспільних інтересів. Водночас О.О. Молдован [3] стверджує, що ключовими ланками державних фінансів є бюджет держави, фонди цільового призначення, державний кредит, фінанси державного сектору. Дану проблему з позиції державних (публічних) фінансів, на думку науковцю варто вивчати за двома рівнями, а саме за загальнодержавним та місцевим рівнем, тобто за видами формування бюджетів різного рівня.

Ми поділяємо думку О.О. Булана та Н.Б. Фролової та ін. [2] стосовно того, що «... успішний розвиток економіки України значною мірою залежить від забезпечення довгострокової стійкості державних фінансів». Доведено, що використання тільки традиційних бюджетних показників поточного року або трирічного періоду бюджетного планування не забезпечує надання надійних оцінок майбутнього стану державних фінансів, оскільки не враховує потенційні фінансові зобов'язання держави у середньо- та довгостроковій перспективах, обумовлені, зокрема, демографічними змінами вікової структури населення та необхідністю збільшення майбутніх державних витрат на охорону здоров'я, соціальне пенсійне забезпечення.

Доцільно звернути увагу на той факт, що внутрішня структура фінансової системи відображає об'єктивну сукупність фінансових відносин і її фінансових ресурсів та є загальною для всіх держав. Вона складається зі сфер і структурних підрозділів, які спираються на обсяг сформованих державних (публічних) фінансових ресурсів, котрі характеризує основні ключові їх аспекти. Разом з тим, у сукупності до складу ключових аспектів державних фінансових (публічних) фінансових ресурсів варто включити сам процес тісних багатосторонніх взаємозв'язків між центрами їх накопичення, формування та використання. Кожна сфера цих відносин посідає певне місце в регулюванні фінансових відносин, визначально впливає на процес відтворення, має свої, властиві тільки їй, функції.

Підводячи підсумки дослідження варто зробити ряд висновків. Державні фінансові (публічні) ресурси характеризуються рядом ключових аспектів, які представлено принципами, функціями та змістом процесу і взаємозв'язку між циклами їх накопичення, формування та розподілу. При цьому, державні фінансові (публічні) ресурси втілюють своє призначення на різних рівнях фінансової системи країни, що призводить до появи тісного взаємозв'язку між процесами їх розподілу. Одним із напрямків покращення системи формування та використання державних (публічних) фінансових ресурсів можна вважати впровадження дієвої правової основи, що здатна підвищити ефективність їх функціонування у майбутньому.

Список літератури:

1. Малишко В.В. Державні фінанси України та їх вплив на соціально-економічний розвиток держави. К.: НІСД, 2020, 380 с.
2. Розвиток державних фінансів України в умовах глобалізації: кол. моногр. / [Луніна І.О., Булана О.О., Фролова Н.Б. та ін.] за ред. д.е.н. І.О. Луніної; К., 2014. НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України». 296 с.
3. Молдован О.О. Державні фінанси України: досвід та перспективи реформ: монографія К.: НІСД, 2011. 380 с.
4. Луніна І.О. Публічні фінанси в макроекономічній політиці зростання: монографія. К., НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України». 2020. 440 с.
5. Стійкість державних фінансів України у довгостроковій перспективі : кол. моногр. / Луніна І.О., Білоусова О.С., Твердохлібова Д.В. та ін.; за ред. д.е.н., І.О.Луніної; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України». К., 2020. 364 с.